

Onderwijsinformatie

VMBO

- Basis Beroepsgerichte Leerweg = veel praktijk in de praktijk (veel stage, weinig theorie)
- Kader Beroepsgerichte Leerweg = veel praktijk
- Gemengde Leerweg = theoretisch gericht + één beroepsgericht vak
- Theoretische Leerweg = mavo

Sectoren VMBO

- Zorg en welzijn
- Techniek (keuze bouw, metaal of elaktrotechniek)
- Economie
- Landbouw

Vernieuwing in het vmbo

In de bovenbouw van de beroepsgerichte leerwegen en gemengde leerweg kiezen de leerlingen een van de onderstaande 10 profielen:

- Economie en ondernemen
- Horeca, bakkerij en recreatie
- Zorg en welzijn
- Groen
- Maritiem en techniek
- Bouwen, wonen en interieur
- Produceren, installeren en energie
- Mobiliteit en transport
- Media, vormgeving en ICT
- Dienstverlening en producten

Speciaal voortgezet onderwijs

- LWOO staat voor 'leerwegondersteunend onderwijs'
- PRO voor 'praktijkonderwijs'
- VSO voor 'voortgezet speciaal onderwijs'

Havo en VWO

Onderwijsprogramma's gericht op een vervolgopleiding aan hogeschool (HBO) of universiteit (WO). Er zijn vier profielen:

- natuur en techniek
- natuur en gezondheid
- economie en maatschappij
- cultuur en maatschappij

Middelbaar beroepsonderwijs (MBO)

In het mbo kun je leren op vier niveaus. De entree-opleiding is in de plaats gekomen van de MBO niveau 1 en de Arbeidsmarkt Kwalificerende Opleidingen (AKA).

Opleiding	Duur	Minimale toelating
Entreeopleiding <ul style="list-style-type: none"> • soms mbo + taalonderwijs (geïntegreerde trajecten) • soms Entree XL (voor Praktijkonderwijs en VSO) 	1 jaar	geen diploma
Niveau 2: Basisberoepsopleiding	2-3 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • vmbo Basisberoepsgericht diploma • mbo niveau 1 diploma
Niveau 3: Vakopleiding	2-4 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • vmbo diploma (Kader/Gemengde/Theoretische leerweg) • overgangsbewijs havo/vwo 3 naar havo/vwo 4 • diploma mbo niveau 2
Niveau 4: Middenkaderopleiding	3-4 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • vmbo diploma (Kader/Gemengde/Theoretische leerweg) • overgangsbewijs havo/vwo 3 naar havo/vwo 4 • diploma mbo niveau 2 of 3
Niveau 4: Specialistenopleidingen	1-2 jaar	<ul style="list-style-type: none"> • vmbo diploma Kader, Gemengde of Theoretische leerweg • overgangsbewijs havo/vwo 3 naar havo/vwo 4 • diploma mbo niveau 3

Leerwegen

Het mbo kent verschillende leerwegen:

- BOL: Beroepsopleidende Leerweg
- BBL: Beroepsbegeleidende Leerweg
- Combinatie BOL-BBL
- Derde Leerweg

BOL

- 4 dagen les op school
- 1 dag Beroeps Praktijkvorming (BPV=stage)
- Studiefinanciering

BBL

- les op onderwijsinstelling: meestal 1 dag per week
- werkt of loopt stage bij een erkend Leerbedrijf (minimaal 16 uur, maar in de praktijk gaat het meestal om minimaal 20 – 24 uur)
Met:
  - Praktijkovereenkomst
  - Onderwijsovereenkomst
  - Arbeidsovereenkomst (niet vereist)Geen recht op studiefinanciering

Combinatie BOL – BBL

Vanaf mei 2015 mogen bekostigde instellingen experimenteren met een gecombineerde leerweg voor opleidingen op niveau 2-4. De opzet van de leerweg is dat studenten eerst kennis en vaardigheden opdoen op school (BOL) om die vervolgens in de praktijk te brengen bij een leerbedrijf (BBL). Door deze extra kennis kunnen bedrijven deze studenten sneller en flexibeler inzetten in hun bedrijf.

Derde leerweg

De derde leerweg is een opleidingsvariant naast de BOL en BBL waarvoor de urennorm niet geldt. Bij deze leerweg ligt het zwaartepunt van het toezicht van de inspectie op de examinering, zodat de kwaliteit van het diploma voldoende is geborgd.

De derde leerweg is bestemd voor deelnemers die slechts een deel van het opleidingsprogramma hoeven te volgen.

Deze opleidingsvariant kan uitsluitend niet-bekostigd worden aangeboden.

Deelnemers aan de derde leerweg komen niet in aanmerking voor studiefinanciering. Voor deze leerweg moet de instelling een afzonderlijke diploma-erkenning aanvragen.

Diplomaroute

Naast de genoemde leerwegen, bieden verschillende MBO-instellingen ook een diplomaroute aan. Een diplomaroute is een traject waarbij men direct examen doet en daarmee een mbo-diploma op bijvoorbeeld niveau 2 of 3 kan behalen. Zonder dat er een opleiding aan verbonden is. Een diplomaroute is alleen geschikt voor kandidaten die beschikken over voldoende kennis en ervaring in het betreffende beroep. Zie ook www.rivordiplomaroute.nl

MBO Leerroute: niet diplomagericht

Het is ook mogelijk om een deel van een opleiding te volgen en daarmee te behalen:

- een MBO certificaat
- MBO verklaring (via de pilots MBO-verklaring en pilots praktijkleren), of
- Praktijkverklaring (via Boris-systematiek vanuit PRO/VSO) te behalen.

Pilots praktijkleren

Werkzoekenden waarvoor het niet haalbaar is om een mbo-certificaat of een mbo-diploma te behalen hebben een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Ze zijn vaker werkloos en uitkeringsafhankelijk. Om deze reden heeft de SBB, in opdracht van de ministeries van OCW en SZW, de Pilots Praktijkleren opgezet. Binnen deze pilots wordt de nieuwe leerroute praktijkleren met een praktijkverklaring onderzocht. De pilots worden opgezet in samenwerkingsverbanden waarbij de centrumgemeente de leidende partij is. In een aantal regionale pilots heeft het Leerwerkloket een rol.

Het doel van de pilots is om te onderzoeken:

1. of praktijkleren met praktijkverklaring een manier kan zijn om het perspectief op duurzaam werk te vergroten (voor werkzoekenden en werkenden die geen startkwalificatie hebben);
2. welke aanpak per doelgroep (werkenden en werkzoekend) het meest passend is;
3. welke regionale samenwerking van welke partijen hiervoor nodig is;
4. hoe deze samenwerking het best kan worden vormgegeven;
5. en welke landelijke ondersteuning (financieel en inhoudelijk) hierbij wenselijk is.

Hoger onderwijs (HBO)

In het HBO bestaan voltijd en deeltijd opleiding. Ook is er een mogelijkheid voor duaal leren. Dit zijn voltijd opleidingen waarin werk en studie samen het opleidingsprogramma vormen. De term duaal leren wordt vooral gebruikt in het Hoger Beroeps Onderwijs (HBO).

Opleiding	Focus	Duur
Associate degree (verkort hbo)	Niveau tussen mbo niveau 4 en hbo bachelor	2 jaar
Bachelor hbo	Vaardigheden ontwikkelen voor een beroep	4 jaar
Bachelor wo	Onderzoek en wetenschappelijk denkniveau	3 jaar
Master hbo	Specialisatie	1-2 jaar
Master wo	Specialisatie	1-2 jaar

Het hoger onderwijs hanteert verschillende studiegraden. Dit zijn internationale titels die je mag gebruiken als je een opleiding aan een hogeschool of universiteit hebt voltooid.

Andere onderwijsvormen

Naast het regulier onderwijs zijn er ook vele andere opleidingsinstituten:

- Branche erkende opleidingen
Dit zijn beroepsopleidingen met erkende branche diploma's, zoals bijvoorbeeld:
  - Horeca → SVH – diploma
  - Taxichauffeur → CCV diploma taxi
  - Mode detailhandel → DETEX
  - Doe-het zelf → VWDHZ
- Volwasseneneducatie
- Open Universiteit
- Particuliere opleidingen
- Bedrijfsopleidingen
- Maatwerkopleidingen

Taalniveaus

A1

Kan vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen gericht op de bevrediging van concrete behoeften begrijpen en gebruiken. Kan zichzelf aan anderen voorstellen en kan vragen stellen en beantwoorden over persoonlijke gegevens zoals waar hij/zij woont, mensen die hij/zij kent en dingen die hij/zij bezit. Kan op een simpele wijze reageren, aangenomen dat de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

A2 (groep 6 basisschool)

Kan zinnen en regelmatig voorkomende uitdrukkingen begrijpen die verband hebben met zaken van direct belang (bijvoorbeeld persoonsgegevens, familie, winkelen, plaatselijke geografie, werk). Kan communiceren in simpele en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling over vertrouwde en alledaagse kwesties vereisen. Kan in eenvoudige bewoordingen aspecten van de eigen achtergrond, de onmiddellijke omgeving en kwesties op het gebied van diverse behoeften beschrijven.

1F (groep 8 basisschool)

Kan eenvoudige gesprekken voeren, informatie, meningen en opvattingen interpreteren voor zover deze dicht bij hem/haar staan. Kan eenvoudige teksten over herkenbare onderwerpen zodanig vloeiend lezen dat woordherkenning en tekstbegrip hem/haar niet in de weg staan. Kan jeugdliteratuur, waarvan de structuur eenvoudig is, belevend lezen. Kan korte, eenvoudige teksten schrijven over alledaagse onderwerpen in de vorm van een briefje, kaart of e-mail. Kan de meest voorkomende leestekens gebruiken. Kent woordsoorten en beheerst werkwoordspelling en regels voor spelling. Onafhankelijk gebruiker.

2F - B1 (einde vmbo en mbo-1,2,3 / Staatsexamen Nt2 programma I)

Kan de belangrijkste punten begrijpen uit duidelijke standaardteksten over vertrouwde zaken die regelmatig voorkomen op het werk, op school en in de vrije tijd. Kan zich redden in de meeste situaties die kunnen optreden tijdens het reizen in gebieden waar de betreffende taal wordt gesproken. Kan een eenvoudige lopende tekst produceren over onderwerpen die vertrouwd of die van persoonlijk belang zijn. Kan een beschrijving geven van ervaringen en gebeurtenissen, dromen, verwachtingen en ambities en kan kort redenen en verklaringen geven voor meningen en plannen.

3F - B2 (einde mbo-4 of havo / Staatsexamen Nt2 programma II)

Kan de hoofdgedachte van een ingewikkelde tekst begrijpen, zowel over concrete als over abstracte onderwerpen, met inbegrip van technische besprekingen in het eigen vakgebied. Kan zo vloeiend en spontaan reageren dat een normale uitwisseling met moedertaalsprekers mogelijk is zonder dat dit voor een van de partijen inspanning met zich meebrengt. Kan duidelijke, gedetailleerde tekst produceren over een breed scala van onderwerpen; kan een standpunt over een actuele kwestie uiteenzetten en daarbij ingaan op de voor- en nadelen van diverse opties. Vaardig gebruiker.

4F - C1 (einde vwo)

Kan een uitgebreid scala van veeleisende, lange teksten begrijpen en de impliciete betekenis herkennen. Kan zichzelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder daarvoor aantoonbaar naar uitdrukkingen te moeten zoeken. Kan flexibel en effectief met taal omgaan ten behoeve van sociale, academische en beroepsmatige doeleinden. Kan een duidelijke, goed gestructureerde en gedetailleerde tekst over complexe onderwerpen produceren en daarbij gebruikmaken van organisatorische structuren en verbindingswoorden.

C2 (einde hbo/wo)

Kan vrijwel alles wat hij hoort of leest gemakkelijk begrijpen. Kan informatie die afkomstig is van verschillende gesproken en geschreven bronnen samenvatten, argumenten reconstrueren en hiervan samenhangend verslag doen. Kan zichzelf spontaan, vloeiend en precies uitdrukken en kan hierbij fijne nuances in betekenis, zelfs in complexere situaties, onderscheiden.

Geld voor school en studie

Doet u een voltijd of duale opleiding aan hbo of universiteit? Of bent u 18 jaar of ouder en zit u op het voortgezet onderwijs of het mbo (bol)? Meestal hebt u dan recht op geld van de overheid. Let op: U heeft geen recht op studiefinanciering bij het volgen van een BBL opleiding binnen het MBO!

MBO, HBO of UNIVERSITEIT

Voor mbo, hbo of universiteit kunt u studiefinanciering aanvragen. Als u recht hebt op studiefinanciering, krijgt u ook het studentenreisproduct. Hiermee kunt u gratis of met korting reizen met het openbaar vervoer.

VMBO, HAVO of VWO

Wordt u 18 en zit u op vmbo, havo of vwo? Vraag dan tegemoetkoming scholieren aan. U krijgt geen studentenreisproduct.

LEVENLANGLERENKREDIET

Geen recht meer op studiefinanciering dan kunt u misschien gebruikmaken van een levenlanglerenkrediet. Kijk voor de voorwaarden: <https://duo.nl/particulier/levenlanglerenkrediet.jsp>